

[lemi'naða]
il·lustració
[baleN'θjanó]
llengua valenciana

COMPETÈNCIES BÀSIQUES II

UNIDAD 8

Un passeig pel centre

Unitat 8

Un passeig pel centre

A. En acabar sabrem... (objectius)

- Expressions i Vocabulari específic sobre la ciutat.
- Què són i per a què s'utilitzen les abreviatures.
- Característiques d'un text descriptiu.
- Reconèixer els adverbis i principals locucions adverbials de lloc i de temps.
- Distingir i escriure de manera correcta les consonants "s", "c", "ss", "ç" i "z".
- Fer una descripció per posar el teu pis en lloguer o per a buscar-ne un.

B. Què sabem sobre...? (coneixements previs)

- On vius? (jo visc a Tavernes de la Valldigna)
- A quin carrer? (al carrer Barranc)
- És molt lluny del centre de la ciutat? (a cinc minuts a peu)
- On és l' Ajuntament? (és a la plaça major, al costat del mercat)
- Com es va de la plaça de l'Ajuntament fins el centre de salut? (des d'ací, vas tot recte i després passes dos carrers i a la dreta és el centre de salut)
- Saps quantes escoles hi ha a la teua ciutat? i bancs? i forns? (hi ha tres escoles, dos bancs i quatre forns)
- Què és el que més t'agrada de la teua ciutat? (el que més m'agrada és l'albereda, es plena de cafeteries i bars i sempre pots trobar algú conegut per a xarrar)
- Hi ha estació de tren o autobusos al teu poble o ciutat? (hi ha estació de tren als afores de la ciutat i un autobús que va del poble a la platja)

C. Què hem de treballar i com? (continguts i activitats)

1. Tipologia textual i comprensió escrita

La descripció de llocs i objectes.

Els espais són els **llocs o ambients** on transcorre l'acció de qualsevol història, és a dir, el marc espacial on es desenvolupen un fets determinats a uns personatges.

La descripció d'espais (llocs, paisatges, ambients...) o d'objectes sol estar inclosa en els relats **narratius**, que poden ser orals (entrevistes, converses, debats...) o escrits (novel·les, cartes, contes, llegendes...), però també en els textos **informatius** (fullet propagandístic, conferències...) i **argumentatius** (debats, anuncis publicitaris...). En cada cas, tant els procediments per a descriure com els estils són variadíssims. Això sí, quan descrivim espais i objectes podem adoptar un punt de vista **objectiu o subjectiu** i, segons la finalitat, podem descriure d'una manera més general o més detallada.

Les imatges en el cinema, la televisió, la publicitat i el còmic per exemple, mostren l'espai a l'hora que ocorren els fets sense necessitat de descriure'ls lingüísticament.

Generalment, la descripció d'un lloc i d'un objecte presenta aquesta estructura:

1. **Títol:** nom del que es descriu.
2. **Introducció:** presentació de les característiques més generals.
3. **Cos central:** informació detallada sobre com és, quines parts té, on es troba, per a què serveix, etc.
4. **Conclusió:** repàs breu i, sovint, valoració.

Activitat 1.1. Llig a continuació el següent text sobre Altea i després, respon a les preguntes.

Altea

Altea és una localitat encantadora d'uns 20.000 habitants, ubicada junt a les poblacions de Calp i Alfàs del Pi, a 10 km. de Benidorm, que té l'honor d'haver sigut qualificada per importants personalitats del món de l'art, la política i la cançó, com una de les localitats més boniques de la Costa Blanca (Alacant) i d'Espanya.

Des del seu emblemàtic casc antic, amb els seus miradors, plaça i església, descendeixen lentament els seus carrers estrets cap a la mar, trobant en aquest recorregut multitud de racons màgics, tendes, galeries, tallers d'artesanía i restaurants. Quan arribem a la vora de la Mar Mediterrània des del centre de la localitat ens trobem el passeig marítim, el port pesquer i el port esportiu d'Altea.

El casc antic d'Altea es situa a dalt de tot, i ha sigut declarat bé d'interés cultural. El Portal Vell, el Carrer de Santa Bàrbara, la Plaça de Santa Bàrbara, l'església de la Mare de Déu del Consol, que ofereix una de les postals més típiques de la localitat amb les seues dues cúpules blaves, són alguns dels edificis i carrers més insignes d'aquest nucli històric tradicional d'Altea.

El visitants podran gaudir al llarg dels seus 8 km. de costa d'un interessant conjunt de platges, penya-segats i cales d'aspecte rústic, que conviden a submergir-se en les seues aigües cristal·lines.

Preguntes:

- A. Quin tipus de text és el text que acabes de llegir?
- B. Entre quines dues localitats es troba situada Altea?
- C. Com es diu l'església de la localitat?
- D. Quants quilòmetres de costa té la població d'Altea?
- E. Què hi ha a la vora de la mar Mediterrània si ens acostem des del centre de la localitat?

Activitat 1.2. Indica si les següents afirmacions són verdader (V) o fals (F):

La localitat d'Altea està situada a la província de Castelló.	
Altea no és molt bonica.	
El casc antic d'Altea està situat a dalt de la població.	
Els carrers del casc antic són amples.	

2. Lèxic i semàntica

Vocabulari específic de la ciutat.

Llocs	Senyals i Objectes
carrer	la parada d'autobús, el semàfor, el pas de vianants, la bústia, la vorera, el fanal un contenidor
plaça	el banc, la font, el jardí, l'estatua, el gronxador i el tobogan
Edificis:	
l'escola, el gratacels, la farmàcia, l'Ajuntament, el cinema, el mercat, el Centre de salut, la biblioteca, el centre comercial, la botiga, el forn	

Activitat 2.1. Escriu el lloc de la ciutat o el nom de l'edifici on pots fer les següents coses:

1. Comprar el pa

- a. centre de salut
- b. biblioteca
- c. forn

2. Tramitar una instància

- a. mercat
- b. biblioteca
- c. Ajuntament

3. Tirar una carta

- a. centre comercial
- b. Ajuntament
- c. bústia

4. Emprar llibres

- a) centre comercial
- b) biblioteca
- c) Ajuntament

5. Tirar el fem

- a) la vorera
- b) el fanal
- c) el contenidor

Abreviatures

Les abreviatures són representacions gràfiques d'una paraula o d'un grup per mitjà d'alguna de les seues lletres.

Per exemple:

geografia → geogr.

nombre → nre.

Les abreviatures presenten les característiques següents:

a) Acaben amb un punt o bé amb una barra al final:

av. avinguda

c/ carrer

Ara bé, algunes abreviatures compostes poden portar una barra al mig:

c/c (compte corrent),

r/n (referència nostra).

b) S'escriuen en minúscula, excepte en el cas que representen tractaments de persona o que estiguen a començament de paràgraf o després de punt:

cap. → capítol

tel. → telèfon

Sr. → senyor

Dra. → doctora

c) Poden tindre variació de gènere i nombre en correspondència amb el gènere i el nombre de la paraula que representen:

Il·lma. → il·lustríssima

fres. → factures

Però, també les abreviatures constituïdes per una sola lletra poden formar el plural afegint una s o duplicant la lletra:

pàgines → ps. o pp.,

folis → fs. o ff.

d) Es lligen com si la paraula abreviada estiguera escrita amb totes les lletres del nom:

etc. → etcètera

p. o. → per ordre

e) Les abreviatures de paraules o expressions estrangeres s'escriuen en cursiva, igual que les paraules o expressions representades:

loc. cit. → loco citato

s. v. → sub voce

f) Els numerals ordinals poden representar-se amb l'última lletra del nom al costat de la xifra, seguida o no de punt, o bé amb l'última lletra volada, precedida o no de punt:

1r, 1r. o 1.r , 1r → primer

4a, 4a. o 4.a , 4a → quarta

No obstant això, les formes de plural s'indiquen amb les dos últimes lletres:

4ts, 4ts. o 4.ts, 4ts (quarts)

9es, 9es. o 9.es, 9es (novenes).

Activitat 2.2. Dedueix les paraules que corresponen a les següents abreviatures. Pots consultar un diccionari d'abreviacions si ho necessites.

nre.		Av.		etc.		cap.	
c/		tel.		ff.		Sr.	
1r.		c/c.		3a.		4ts	
pp.		fres.		p.o.		Dtra.	

3. Gramàtica

L'adverbi i locucions adverbials

L'adverbi o l'ocució adverbial és una paraula o vàries paraules que modifiquen o complementen un verb (Maria treballa massa), un adjectiu (Pere és molt llest) o un altre adverbi (El seu fill no estudia i va prou malament).

Classificació dels adverbis

CLASSE	PRINCIPALS ADVERBIS
LLOC	ací, aquí, allà, amunt, arrere, avall, dins, fora, dalt, baix, lluny, on, pertot, enlloc, darrere...

TEMPS	ahir, demà, despús-ahir, despús-demà, abans, ara, adés, hui (o avui), ja, mai, sempre, prompte, tard, aleshores, quan...
QUANTITAT	molt, poc, prou, quasi, almenys, gens, tan, tant, massa, quant...
MANERA	bé, així, com, millor, pitjor, debades, mal, malament, sobretot...
AFIRMACIÓ	sí, també, prou
NEGACIÓ	no, tampoc, ni
DUBTE	potser
ORDRE	primer, abans, després...

De vegades, els adverbis no són una única paraula, sinó que és una locució que té el sentit d'un adverbi, així hi ha:

CLASSE	LOCUCIONS ADVERBIALS
LLOC	a la dreta, a l'esquerra, d'ací i d'allà, al damunt, cap avall, al capdamunt, al capdavant, a la vora, als afores...
TEMPS	de matí, de vesprada, de nit, al migdia, a poqueta nit, a la llarga, a trenc d'alba, de bon matí, de moment, de tant en tant...
QUANTITAT	a més a més, bona cosa, gens ni miqueta, més o menys, a muntó...
MANERA	a poc a poc, a contrapèl, a destall, a gatameu, a la babalà, xino-xano, si fa no fa, al cap i a la fi, de gaidó, de reüll, de gom a gom, de valent...
AFIRMACIÓ	de veres, de segur, en efecte, per descomptat, sens dubte...
NEGACIÓ	en ma vida, de cap manera, en absolut...
DUBTE	si de cas, en certa manera, tal volta, qui sap...
ORDRE	en primer lloc, abans de res...

Algunes qüestions que hem de tenir en compte:

a) Les formes bé/ben i mal/malament, s'usen segons on es pose l'adverbi:

Ho ha fet tot molt bé/malament.

És un producte ben/mal fet.

b) Per a construir els adverbis acabats en -ment:

- A partir de la forma femenina de l'adjectiu: actiu > activament

- A partir del singular dels adjectius invariables: feliç > feliçment

c) Quan coincideixen dos adverbis acabats en -ment darrere del verb hi ha dos solucions:

- Repetir els dos adverbis en -ment: "Actuava sincerament i desinteressadament"
- Mantindre només el primer adverbi en -ment: "Actuava sincerament i desinteressada".

d) "COM" introdueix una comparació: "Era guapa com sa mare"

"COM A" expressa la qualitat de ser alguna cosa: "Pep, com a moderador del debat..."

Activitat 3.1. Feu l'adverbi en / -ment/ dels adjectius següents:

- fàcil:
- àgil:
- cortés:
- elegant:
- savi:
- audaç:
- tranquil:
- dolç:
- alegre:
- clar:
- boig:
- fosc:
- lent:
- obvi:
- rar:

Activitat 3.2. Ompliu els buits de les frases següents amb les locucions adverbials que us proposem:

a simple vista, a contracor, a l'engròs, a les palpentas, amb un no res, del bracet, de cap a peus, de gom a gom, fil per randa, xino-xano.

- a) El partit de futbol va tenir un èxit sense precedents. Les grades estaven _____.
- b) Estava preocupat perquè no sabia quin problema tenia el rentaplats, però va venir el tècnic i el va apanyar _____.
- c) El físic nuclear va tenir molt d'èxit. Ho va explicar tot _____ i va rebre un aplaudiment.
- d) Com que no tinc res a fer i encara és molt prompte, he decidit anar _____ cap al lloc de la reunió.
- e) És un mecànic molt bo. _____ pot dir-te què et costarà la reparació de l'automòbil.
- f) Si necessites comprar molts vestits, conec una fàbrica que en ven _____.
- g) el teu amic és prou antipàtica. Sempre que li presentes algú, el mira _____ per treure-li el mínim defecte.
- h) No m'apetia gens anar a visitar els antics companys de treball, però com que celebraven el dinar d'empresa hi vaig anar _____.
- i) Cristina i Esteve semblen els amants de Terol. Sempre estan junts i passegen _____ per tots els pobles del país.
- j) L'apagada general em va agafar a la cuina mentre preparava el sopar. Vaig haver d'anar fins al menjador _____. Ho vaig passar ben malament.

4. Ortografia

Ortografia de les consonants "S", "C", "SS", "Ç" i "Z".

La S sonora i la S sorda

En valencià podem pronunciar el **so de la esse** de **dues maneres diferents: esse sonora i esse sorda**. En el so de la **esse sonora** vibren les cordes vocals. Exemple: casa [z], mentre que en el so de la **esse sorda** no vibren les cordes vocals. Exemple: sentir [s].

Aquests dos sons es poden representar amb cinc lletres: s, ss, c, ç i z. Anem a veure com s'escriu cada so.

El so de la essa sonora [z]

S'ESCRIU		EXCEPCIONS
Z	A l'inici de paraula: zebra, zona... Entre consonant i vocal: onze, pinzell...	Prefix trans: transatlàntic... Derivats de dins: endinsar... Derivats de fons: enfonsar...
S	Entre vocals: cosí, pesar...	Algunes paraules com: amazona, bizantí, trapezi, topazi...

El so de la essa sorda [s]

S'ESCRIU		EXCEPCIONS
S	A l'inici de paraula: sabata, sabó... Entre consonant i vocal: cansat... Entre vocal i consonant: pista... Entre consonants: construir... A final de paraula: fracàs, lluminós...	
SS	Entre vocals: terrassa, emissió... En derivats de trans + s: transsiberià...	Quan afegim un prefix acabat en vocal a una paraula començada amb s no hem de duplicar la s: asimètric, antisocial, bisectriu, sobresalt...
C	Davant de les vocals e, i: cel, cistella... En paraules acabades en -ància (elegància), -ència (intel·ligència), i -ció (ficció).	
Ç	Davant de les vocals a, o, u: plaça, cançó, forçut... A final de paraula: veloç... En paraules acabades en -ança (confiança) i -ença (aparença).	

Activitat 4.1. Completa les següents paraules que tenen el so de la essa sonora afegint S o Z:

museu cohesió pausa esmorsar polse tisores
dotse _oològic _odíac confusió anàlisi marquesa

Activitat 4.2. Completa les següents paraules que tenen el so de la essa sorda afegint S, SS, C o Ç:

carabassa ca_ador feli_itat feli_cla_e dol_ _afrà _ucre
 carni_eria cièn_ia _aber bra_ re_ta esperan_a ante_ala

5. Expressió escrita

Anunci del lloguer d'un pis.

L'anunci és un tipus de text que intenta cridar l'atenció de potencials consumidors respecte a un producte o servei. En el cas de l'anunci del lloguer d'un pis es fa una descripció de la vivenda per tal de seduir i convèncer els possibles usuaris interessats.

La descripció ha de ser objectiva i clara i és recomanable incloure imatges de la vivenda. En la redacció de l'anunci podem indicar les següents dades del habitatge en lloguer:

1. **Situació:** Indicar la localitat i el carrer o la zona on es troba la vivenda.
2. **Tipus de vivenda:** pis, casa, apartament, àtic, dúplex, xalet, etc.
3. Nombre d'habitacions i metres quadrats.
4. **Prestacions:** Plaça de garatge, traster, ascensor, terrassa, moblat, calefacció, aire condicionat, llavaplat, lavadora, microones, etc.
5. El **Preu** que demanem.

A continuació podem veure un exemple d'anunci de lloguer d'un pis:

Platja Port de Sagunt

Apartament en la platja del Port de Sagunt en urbanització privada amb piscina i plaça de garatge, amples zones comuns, 2 habitacions dobles, 1 bany complet, saló menjador de 22 m² amb eixida a dues terrasses amb magnífiques vistes, cuina totalment equipada, disposa d'aire condicionat, vivenda en molt bon estat. Proper a tots els serveis: comerços, supermercats, restaurants, platja a 300 m. Ideal per a 4-6 persones. Ascensor.

Preu: 400 € / mes. Contacte: tel. 1234567890.

Activitat 5.1. Redacta l'anunci del lloguer d'un pis per a publicar en una pàgina web.

D. Què hem après? (resum de la unitat)

1. El text descriptiu: la descripció d'espais i objectes. Quan descrivim qualsevol cosa, es pot adoptar un punt de vista **objectiu o subjectiu**.

2. El text descriptiu té la següent estructura:

- **Títol:** nom del que es descriu.
- **Introducció:** presentació de les característiques més generals.
- **Cos central:** informació detallada sobre com és, quines parts té, on es troba, per a què serveix, etc.
- **Conclusió:** repàs breu i, sovint, valoració.

3. Vocabulari específic **de la ciutat:** llocs, edificis, senyals, etc

4. Les **abreviatures** són representacions gràfiques d'una paraula o d'un grup per mitjà d'alguna de les seues lletres. Per exemple: geografia → geogr. / nombre → nre.

5. Característiques de les abreviatures:

- Acaben amb un punt o bé amb una barra al final
- S'escriuen en minúscula
- Poden tindre variació de gènere i nombre
- Es lliguen com si la paraula abreviada estiguera escrita amb totes les lletres del nom
- Les abreviatures de paraules o expressions estrangeres s'escriuen en cursiva
- Els numerals ordinals poden representar-se amb l'última lletra del nom al costat de la xifra, seguida o no de punt, o bé amb l'última lletra volada, precedida o no de punt

6. L'**adverbi** o l'ocució adverbial és una paraula o vàries paraules que **modifiquen o complementen** un **verb** (Maria treballa massa), un **adjectiu** (Pere és molt llest) o un **altre adverbi** (El seu fill no estudia i va prou malament).

7. Ortografia de les consonants **"S", "C", "SS", "Ç" i "Z"**.

8. L'**anunci** és un tipus de text que intenta cridar l'atenció de potencials consumidors respecte a un producte o servei. En el cas de l'anunci del lloguer d'un pis es fa una descripció de la vivenda per tal de **seduir i convèncer** els possibles usuaris interessats.

E. Comprovem el que hem après (autoavaluació)

1. Quin dels següents textos és un exemple de text descriptiu?

- a. El full de reclamació.
- b. Una carta al director.
- c. La descripció d'un lloc en una guia de viatges.

2. On podem anar a comprar productes frescos?

- a. Al mercat.
- b. Al cinema.
- c. Al Centre de salut.

3. En la definició d'una paraula en un diccionari, què signifiquen les abreviatures "m." i "f."?

- a. Més informació.
- b. Matemàtiques i física.
- c. Masculí i femení.

4. Quina de les següents abreviatures no està ben escrita?

- a. 1a.
- b. 8é.
- c. 2ona.

5. Assenyala l'oració on apareix un adverbi de quantitat:

- a. Allí hi havia cent persones.
- b. Durant el mes passat va ploure poc.
- c. Ahir vaig anar a la boda d'uns amics.

6. "De tant en tant" és una locució adverbial de...

- a. Temps.
- b. Lloc.
- c. Manera.

7. Què significa la locució adverbial "A contra cor"?

- a. Amb tots els detalls.
- b. A poc a poc.
- c. De mala gana.

8. En quina de les següents paraules podem trobar el so de la essa sonora?

- a. classe.
- b. zero.
- c. braç.

9. Quina de les següents no està escrita correctament?

- a. veloçitat.
- b. plaça.
- c. Saragossa.

10. De quin tipus sol ser l'anunci d'el lloguer d'un pis?

- a. Instructiu.
- b. Argumentatiu.
- c. Descriptiu.

Com ho hem fet? (clau de respostes)

Activitat 1.1. Llig a continuació el següent text sobre Altea i després, respon a les preguntes.

- A. Quin tipus de text és el text que acabes de llegir? **Text descriptiu.**
- B. Entre quines dues localitats es troba situada Altea? **Entre Calp i Alfàs del Pi.**
- C. Com es diu l'església de la localitat? **Mare de Déu del Consol.**
- D. Quants quilòmetres de costa té la població d'Altea? **8 quilòmetres.**
- E. Què hi ha a la vora de la mar Mediterrània si ens acostem des del centre de la localitat? **El passeig marítim, el port pesquer i el port esportiu d'Altea.**

Activitat 1.2. Indica si les següents afirmacions són verdader (V) o fals (F):

La localitat d'Altea està situada a la província de Castelló.	F
Altea no és molt bonica.	F
El casc antic d'Altea està situat a dalt de la població.	V
Els carrers del casc antic són amples.	F

Activitat 2.1. Escriu el lloc de la ciutat o el nom de l'edifici on pots fer les següents coses:

1. Comprar el pa: c)
2. Tramitar una instància: c)
3. Tirar una carta: c)
4. Emprar llibres: b)
5. Tirar el fem: c)

Activitat 2.2. Dedueix les paraules que corresponen a les següents abreviatures. Pots consultar un diccionari d'abreviacions si ho necessites.

nre.	nombre	Av.	avinguda	etc.	etcètera	cap.	capítol
c/	carrer	tel.	telèfon	ff.	folis	Sr.	senyor
1r.	primer	c/c.	compte corrent	3a.	tercera	4ts	quarts
pp.	pàgines	fres.	factures	p.o.	per ordre	Dtra.	doctora

Activitat 3.1. Feu l'adverbi en / -ment/ dels adjectius següents:

- fàcil: fàcilment
- àgil : àgilment
- cortés : cortesament
- elegant: elegantment
- savi : sàviament
- audaç: audaçment
- tranquil :tranquil·lament
- dolç: dolçament
- alegre: alegrement
- clar : clarament
- boig : bojament

fosc : foscament
 lent : lentament
 obvi : òbviament
 rar: rarament

Activitat 3.2. Ompliu els buits de les frases següents amb les locucions adverbials que us proposem:

a simple vista, a contracor, a l'engròs, a les palpentas, amb un no res, del bracet, de cap a peus, de gom a gom, fil per randa, xino-xano.

- a) de gom a gom
- b) amb un no res
- c) Fil per randa
- d) a contracor
- e) a simple vista
- f) a l'engròs
- g) de cap a peus
- h) xino xano
- i) del bracet
- j) a les palpentas

Activitat. 4.1 Completa les següents paraules que tenen el so de la essa sonora afegint S o Z:

mu <u>s</u> eu	cohes <u>s</u> ió	pau <u>s</u> a	esmor <u>z</u> ar	pol <u>z</u> e	tis <u>s</u> ores
dot <u>z</u> e	zoològic	zodíac	confus <u>s</u> ió	anàl <u>s</u> i	marques <u>s</u> a

Activitat. 4.2

carab <u>ss</u> a	ca <u>ç</u> ador	felic <u>ç</u> itat	dol <u>ç</u>	<u>s</u> afrá	<u>s</u> ucre	
carni <u>ss</u> ería	ciénc <u>ç</u> ia	<u>s</u> aber	bra <u>ç</u>	re <u>s</u> ta	esperan <u>ç</u> a	antes <u>s</u> ala

Activitat 5.1. Resposta lliure

Solucions autoevaluació

1. C
2. A
3. C
4. C
5. B
6. A
7. B
8. B
9. A
10. C